

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Henrici Valesii Oratio In Obitvm Iacobi Sirmondi Soc. Iesv Presbyteri

Valois, Henri de

Romae, 1652

[Text]

urn:nbn:de:hbz:466:1-12818

HENRICI
VALESII
ORATIO,

IN OBITVM

IACOBI SIRMONDI
SOC. IESV PRESBYTERI.

VICVNQVE magnorum Viro-
rum laudes oratione funebri
prædicare instituerunt, AV-
DITORES ORNATISSIMI, hoc
potissimum consilio id præstitisse mihi
videntur, vt vel mortuorum nomen ad
æternam posteritatis memoriam conse-
crarent, vel præstantibus hominum me-
ritis hanc velut honoris & gloriæ mer-
cedem persoluerent, vel certè vt priua-
tum aut publicum dolorem huiusmodi
solatio mitigarent. Nobis verò in præ-
sentia quidem non magnopere laboran-
dum esse video, vt eius viri, cuius exe-

A 2 quias

quias honoramus, nomen à situ & tenebris vindicatum æternitati commendemus. Id enim ipse dum vixit, publicatis ingenij sui monumentis adeò cumulatè præstitit, vt iam nos hoc labore prorsus leuati ac liberati esse videamur. Nec dubium est quin quandiu suus honor literis stabit, quandiu historiæ, quandiu antiquitatis & humaniorum artium studiosi supererunt, tandiu Iacobi Sirmondi nomen celebre atque illustre inter eruditos futurum sit. Quod igitur restat, vt memoriæ hominis præstantissimi, ac de literis optimè meriti honos habeatur, vtque moerorem vestrum, qui tanto lumine orbati estis, oratione nostra mollire ac lenire studeamus, id cunctis vt equidem spero fauentibus aggrediemur. Hoc enim & illius viri amplitudo, & amicitiae vinculum quæ mihi cum superstite intercessit, & vestra omnium vota postulare mihi videntur, vt homini quoad vixit, optimo, humanissimo, atque amicissimo, debita laudis, humanitatis, atque amicitiae officia impendamus. Neque verò committendum est, vt cum Regum, Principum, & Magna-

gnatum funera eiusmodi orationibus celebrari consueuerint, viris doctrina, atque eruditione excellentibus idem honos à nobis denegetur. Quippe absurdissimum meo iudicio fuerit, illiteratis quidem hominibus honorem ex literis haberi: eos verò qui totam ætatem literis iuuandis ac promouendis impenderunt, qui dum viuerent reipublicæ literariæ decus atque ornamentum fuerunt, hoc literarum munere atque officio minimè exornari.

Ac principium quidem eiusmodi orationum fere ex maioribus ducitur, ut & is, cuius exequiæ celebrantur, maiorum suorum illustretur laudibus, & vicissim ex nepotis laudatione non mediocris gloriæ pars ad maiores redundet. Nobis verò qui religiosi propositi hominem prædicare suscepimus, hic nobilitatis locus parum necessarius videtur. Non quòd eiusmodi ornamentum nobis desit, quippe qui vetustissimam ac nobilissimam apud Aruennos Sirmondorum familiam fuisse non ignoramus. Sed quoniam ipse eiusmodi natalium ornamenta contempsit, nos quoque

æquum est, ijs neglectis ac prætermiſſis,
ad alia longè potiora orationis curſum
promouere. Liceat illis qui in ſeipſis ni-
hil laude dignum habent, ex maiorum
laude ac nobilitate gloriam captare.
Quos equidem Lunæ comparare ſoleo,
quæ cùm propria luce careat, lumen
ſuum à Sole mutuatur. Sic iſti cùm
proprio ſplendore deſtituti ſint, ad ma-
iorum virtutem confugiunt, qua vitia
ſua contegi, ac ſeipſos illuſtrari poſſe
arbitrantur. Hi verò qui ſua ipſi virtute
nituntur, & qui ſuo labore famam ſi-
bi decuſque pepererunt, nullum extrin-
ſecus adminiculum, nullum adſciticium
ſplendorem deſiderant. Porrò cùm om-
nes homines animo conſtemus & cor-
pore, quorum alterum commune cum
brutis, alterum ſpiritualis cuiuſdam, diui-
næque naturæ particeps habemus, du-
plicem quoque nobilitatem in ſingulis
hominibus ſpectare debemus. Quarum
altera, quæ ex corpore ducitur, deterior
ac vilior ſit neceſſe eſt, quippe quæ ex
deteriore atque ignobiliore hominis
parte deſcendat. Itaque plurimi ſapien-
tia ac virtute excellentes viri hanc nobi-

lita-

litem utpote nocti ac tenebris addi-
ctam, & sanguini tanquam luto penitus
affixam atque immerfam meritò spreue-
runt. Nec qui, aut unde essent, quibus-
ue parentibus prognati, familiaribus suis
commemorare voluerunt. Altera no-
bilitatis species ex animo petitur, quæ
sola non dicam meo, sed omnium pru-
dentum iudicio nobilitatis nomen me-
retur. Nam illa quidem caduca ac mor-
talis, in terram abiecta ac depressa, fluxa
atque instabilis, quippe quæ dari adimi-
que possit. Ad hæc incerta ac dubia,
testibus & tabulis plerunque confictis
ac suppositis comprobatur. Hæc verò
perinde ac animus ipse immortalis est,
nec morti, nec Principum violentiæ ob-
noxia, ipsa per se sine alterius testimo-
nio elucescit. Hanc ergo mihi præcipuè
nobilitatem in Iacobo Sirmondo confi-
dera, quam ille solam concupiuit, quæ
sola digna est homine, digna christiano,
digna religiosæ professionis viro. Quæ-
nam verò sunt huius nobilitatis insignia,
dicet aliquis, ex quibusobilem ab ob-
scuro & ignobili dignoscere valeamus?
Non alia certè quàm quibus solertem

à stupido, doctum ab imperito, virum
bonum ab improbo discernere solemus.
Etenim si rem ipsam attentius perpende-
re voluerimus, tribus maximè rebus ho-
mines alijs hominibus præcellere, & su-
pra ceteros eminere reperiemus; inge-
nio scilicet, doctrina atque virtute.
Hæc sunt quæ viros claros & spectabiles
& illustres efficiunt, potius quàm Prin-
cipum codicilli aut insulæ dignitatum.
Nam huiusmodi codicilli & insignia,
vmbra tantam honoris circundant
hominibus, idque modico temporis spa-
tio, quandiu aut in viuis agunt, aut ma-
gistratu sibi delato funguntur. Hæc verò
animi insignia solidam gloriam non mo-
dò superstitionibus, sed etiam mortuis om-
nium iudicio ac consensu præstant. Quæ
quidem omnia in Iacobo Sirmundo non
vulgaria, sed eximia ac singularia fuisse,
omnes vt opinor, mihi facile assensuri
estis. Nam qui id negare voluerit, tot
illicò argumentis ac testimonijs obrue-
tur, vt aut imperitiam suam, aut quod
turpius est, malevolentiam fateri cogatur.

Atque vt primo loco de eius ingenio
di-

dicam, idem certè de illo, quod de Hortensio, dici potest: Sirmondi ingenium simul agnitum, simul probatum fuisse. Ingenium autem appello lumen quoddam mentibus à natura inditum: seu potiùs viuudum quemdam impetum, atq; igneum vigorem ad summa quæque tendentem: aut si mauis, generosam indolem & sagacitatem, qua qui præditus est ad abditissimarum rerum atque rationum cubilia penetrat, & veritatem facillè odoratur ac vestigat, nec absistit priùs quàm illam tanquam prædam suam comprehenderit. Hæc porrò vis quam dixi, emicat atque elucet plerumque in adolescentibus, corroboratur in viris, languescit in senibus. Sed in Iacobo Sirmondò eadem quæ in adolescentia fuerat, in vltima etiam senectute vis ingenij permansit. Adeò vt quæ corporis animique vires infringere consuevit ætas, robur ingenij non fregisse in eo, sed potiùs confirmasse videretur. Tanto igitur tamque felici præditus ingenio Sirmondus, non quemadmodum plerique adolescentum solent, illud aut desidia deteri, aut voluptatibus corrumpi passus est:

est: Sed velut opimum ac ferax solum
affiduo labore sibi excolendum putavit.
Et quoquidem pacto adolescens inter
æquales in scholis eminuerit, atque ipsa
magistrorum præcepta pæne priusquam
essent tradita, comprehenderit, nihil hic
attinet dicere, cum alia longè maiora,
ac plus admirationis habitura nobis ad
dicendum supersint. Cum verò ex ephe-
bis excessisset, nec minore virtutis quàm
disciplinarum amore flagraret, in eam se
sodalitatem dicare constituit, in qua,
vtriusque, tam doctrinæ scilicet quàm
virtutis studia ex æquo vigere ac florere
animaduverterat. Sic enim existimabat
doctrinam quidem absque virtute, rem
cassam atque umbratilem esse, & quæ
plus interdum noxæ afferat quàm utili-
tatis: virtutem verò doctrinæ confor-
tio destitutam, prorsus imperfectam ac
mancam videri, quippe quæ alijs pro-
desse vix possit: ceterum ambas simul
iunctas plus ponderis atque auctorita-
tis habere. Hæc ille animo perpendens,
illud etiam sodalitorum commodum
cogitabat, quòd homines eodem sacra-
mento adstricti, abdicatis rerum huma-
narum

arum curis perfectæ sapientiæ studijs vacantes, mutuis se hortationibus atque exemplis vicissim adiuuare possunt. Proindè ex omnibus sodalitijs, illud maximè expetiuit, quod ab S. Ignatio primùm institutum, & virtutis gymnasium, & disciplinarum quoddam quasi domicilium esse norat.

Tali collegio adscriptus Sirmondus, primùm quidem linguarum & antiquitatis tam Græcæ quàm Latinæ tantam sibi peritiam comparauit; quantam ex eius scriptis perspicere potestis. His deindè quasi fundamentis positis, cum doctrinæ vastos esse limites & in immensum diffusos intelligeret, ijs maximè studijs sese includere statuit, quæ & professionis religiosæ viro conuenire, & plurimum utilitatis allatura esse censebat. Itaque ad historiæ & antiquitatis Ecclesiasticæ notitiam totum se penitus applicuit atque addixit, vt non sibi solùm, sed etiam patriæ, atque vniuersæ Ecclesiæ prodesset. Quo quidem in genere studiorum tantopere profecit, vt pares admodum paucos, superiorem verò ætate sua neminem habuerit. Cum verò

par-

partim felicitate ingenij, partim laboris assiduitate ingentes doctrinæ messes, ac thesauros collegisset, primùm quidem patriam suam, ac deinde totum orbem Christianum pretiosis ingenij sui monumentis illustravit. In quo singularem eius prudentiam ac modestiam mirari subit, qui cùm eximiam doctrinam citissimè esset adeptus, serò tamen opera ingenij sui publicare in animum induxit. Quod quidem tanti viri consiliùm atque exemplum, vtinam tam nostri quàm exteri sequerentur, qui vix dum è scholis egressi indigesta adhuc studia in publicum extrudunt, & præmaturæ editionis famam potius quàm solidam consummatamque doctrinam concupiscunt. Longum esset hic percensere, quot ille libros partim vetustiorum scriptorum in lucem primus ediderit, partim Latino sermone interpretatus sit, partim etiam suo Marte compositos nobis reliquerit. Neque enim piget inter Sirmondi opera numerare libros optimorum scriptorum, quos ille à situ & tenebris vindictos publica tandem luce donauit. Nam & eius diligentia atque industria laudanda

danda est, qui tot antiquitatis monimenta vndique conquisiuit, & benignitas prædicanda est, quòd publico eos libros minimè inuidit, sed exscribendi edendique laborem vltro suscepit. Quod verò summa fide eosdem edidit, notasque omnibus, aut præfationes adiecit eruditissimas, eo etiam nomine maximas illi gratias vniuersi habere debemus. Ceterùm inter huius generis libros primas sibi meritò vindicat editio Conciliorum Gallicanæ Ecclesiæ. Quæ non sine ingenti quodam labore à se collecta, & pulcherrimo ordine digesta atque illustrata, cum felicis memoriæ Ludouico Regi Christianissimo offerret, Eminentissimi Cardinalis Armandi Richelij honorificentissimo testimonio est exornatus. Quod quidem testimonium non tam ipsius Cardinalis Richelij, vt sentio, quàm totius Galliæ cõmune suffragium debet videri. Ex alterius verò generis libris, primùm occurrunt Commentarij, quos in varios auctores ille tanta elegancia, tantoque cum iudicio conscripsit, vt nihil in eo genere perfectius esse possit. Atque vt vel vna ab Apelle ducta

ducta linea, manum præstantissimi artificis olim indicasse dicitur, sic vnica Iacobi Sirmondi quantumuis breuis nota, ad doctrinam eius declarandam abundè suffecerit. Sed celeberrimi & præstantissimi omnium iudicio sunt ij libri, qui in contentioso & pugnaci scribendi genere versantur. Fuerunt enim illi non semel diffidia ac certamina cum viris doctissimis, de literarijs quibusdam quaestionibus, ex quibus ille semper superior victorque omnium eruditorum consensu discessit. Sentio me in ancipitem ac difficillimum locum incidisse, vt verendum mihi sit, ne dum Iacobi Sirmondi laudes persequor, de eruditissimorum hominum fama aliquid videar detraxisse. Sed tamen obsequendum est veritati, parendumque iussibus vestris, AUDITORES, qui me ad pergendum cum attentione vestra, tum beneuolis nutibus inuitatis. Neque enim vereor, ne hanc obtrectandi viris clarissimis occasionem de industria arripuisse videar, cum præsertim in hunc sermonem pæne inuitus descenderim, quò non mea me voluntas, sed ipsa laudationis series necessitasque

que

que coniecit. Huc accedit, quòd hæc oratio nullam contumeliam, nullam ignominia labem aspergere potest viris, & omnium sermone & merito suo celeberrimis. Qui si in hoc stadio ac pulvere literarum victi sunt semel à Iacobo Sirmondo, non id illis inhonestum ac probrosum debet videri. Neque enim ut in acie aut in lucta, sic in his studiorum concertationibus aut victor efferre se debet iactantiùs, aut victus præ pudore erubescere. Sed vtrumque hieran, ut veteres aiebant, facere conuenit, & palmam ac coronam veritati vtpote victrici consecrare. Quippe fieri potest, fitque sæpissimè, ut is qui modò victor fuit, statim in alio opere cadat & corruat: is verò qui inferior priùs fuerat, in alijs postea conflictibus superior euadat. Denique non ex vnius certaminis euentu, sed ex omnium scriptorum atque operum comparatione, hominum laus famaque æstimanda est, Igitur ut ad Sirmondum redeamus, primum illi certamen fuit de regionibus suburbiarijs, cum viro ætatis nostræ longè doctissimo, qui ex loco Rufini tanquam

B

ex

ex arce quadam auctoritatem Romani Pontificis impugnabat. Confecta res omnibus videbatur. Tam validis quippe argumentis ac rationibus sententiam suam vir ille firmauerat, ut non dicam vulgus imperitorum, sed Cardinalis ipse Perronius, vir omnium consensu rerum Ecclesiasticarum peritissimus, neminem crederet posse reperiri, qui tantæ machinæ impetum retunderet. Sed continuo extitit Iacobus Sirmondus, qui pro Rom. Pontificis auctoritate, id est pro veritate ipsa propugnans, tribus libellis, quasi totidem prælijs sic aduersarium superauit, ut iam nemo sit inter eruditos, qui non Sirmondi sententiam ambabus, quod aiunt, vniis amplectatur.

Secundum illi certamen fuit cum Petro Aurelio magni nominis Theologo, de Canone quodam, ut vocant, Arausiaci Concilij. Quæ quidem contentio longè grauior ac periculosior extitit quàm prima. Nam in priore quidem conflictu omnes Catholicæ professionis homines à suis stantes partibus Sirmondus habuerat. Sed in hoc posteriore

res

res erat cum homine versuto & callido, qui Episcoporum causam defendendam susceperat, totamque Theologiæ scholam opinionî suæ subscribentem velut auxiliares copias secum trahebat. Accusabatur falsitatis ab homine, qui nomen sibi ipse falsum adscripserat; & falsitatis illius, non quæ leuis momenti esset, sed in re sacrosancta commissæ; neque in vno duntaxat Canone, sed in tota mole, ipso enim verbo vtar Aurelij, Gallicanorum Conciliorum. Quid ageret Sirmondus? An accusationem illam silentio dissimularet? Id verò erat crimen fateri, & existimationem suam prodere. Causamne suam defenderet? illicò omnes propè Episcopos ac Theologos, & nonnullos ex sodalibus suis aduersos erat habiturus. In hac difficultate positus ita causam suam defendere statuit, vt nec Episcoporum iurisdictionem, nec receptam in scholis opinionem læderet, & negatiuam particulam, de qua sola erat controuersia, ex fide manuscriptorum Codicum, & cum ratione ab se adpositam esse monstraret. Quod certè tam luculentè præstitit pri-

mum in Epistola, deinde duobus Antir-
rheticis libris, quorum vltimum factio-
ne Aureliana diu suppressum esse memi-
nimus, vt quicumque eos absque vlllo
partium studio legerit, Sirmondo victo-
riam adiudicare cogatur. Pudet me
profectò interpretationis Aurelianæ:
adèd ab omni sensu ac ratione, & ab
ipsis verbis Arausici Canonis abhor-
ret. Itaque fremant licet atque obstre-
pant Aurelianarum partium sectatores,
semper vera habebitur Canonis illius
editio & interpretatio, quæ à Sirmondo
prolata est. Aurelij autem lectio & ex-
plicatio ab omnibus doctis bonisque
repudiabitur.

Omitto reliquas eius velitationes, cu-
iusmodi fuit illa de duobus Dionysijs, &
aliæ quædam, quas consultò prætereo,
ex quibus omnibus eandem, quam ex
prioribus, gloriam reportauit. Quod
equidem non tam illius doctrinæ, quàm
acerrimo iudicio adscribendum puto.
Etenim in illo viro tanta iudicij vis,
quanta vix vnquam in alio fuit: hanc-
que propriam & præcipuam eius dotem
esse omnes consentiebamus. Itaque
cùm

cùm ad maximum ingenium par iudicij
robur adiunxisset, illudque longo usu ac
diuturna meditatione confirmasset, non
mirum videri debet, si inuictus hoc tan-
dem modo luctator euaserit. Etenim
in nulla operis parte aberrare, supra hu-
manam sortem positum prorsusque diuini-
num est. Sed quicumque iudicio præ-
ceteris pollent, id saltem assequuntur,
vt aut quàm rarissimè, aut quàm leuif-
simè peccent. Cùm enim ad scri-
bendum non leuitate sed consilio feran-
tur, hinc fit vt minimam reprehendendi
ansam aduersarijs suis præbeant. Sed erit
fortasse quispiam, qui Iacobum Sirmon-
dum contentiosum ac rixosum homi-
nem fuisse ex eo colliget, quòd de re li-
teraria tot controuersijs, ad extremam
vsque senectutem, tot iurgijs districtus
atque exercitus fuit. Eos verò qui ita
sentiunt, animaduertere oportet, Sir-
mondum, vtpote quietis & otij aman-
tissimum, semper inuitum ac nolentem
ad hæc certamina descendisse. Certè si
rem attentius inquirere velimus, eum
aut depellendæ calumniæ, aut propu-
gnandæ veritatis religionisque causa in

hanc arenam prodijisse deprehendemus. Verùm quando casu quodam, aut potiùs tractu ipso progressuque orationis ad locum de moribus deuenimus, pauca etiam de virtutibus illius dicenda sunt, vt totius orationis continuus cursus ad metam vsque tandem perducatur.

Ac ceteras quidem virtutes, quibus interior eius vita ornata est, sodalibus illius commemorandas relinquo, eas duntaxat hic relaturus, quæ in omnium conspectu ac publica luce fulserunt. Mira in illo comitas & humanitas, quâ omnes adeuntes complectebatur. Ad hæc modesta grauitas, & ingenuus quidam pudor in ore senis emicabat, prorsus vt Proculum illum, quem virginis senectæ Tertullianus appellat, referre mihi videretur. Nunquam ille obscœnum aliquod verbum aut turpiorem sensum ne inter legendum quidem ferre poterat. Mulierum colloquia, quæ alij appetere solent, studiosè vitabat. Neque verò illum senectus morosum reddiderat. Iuuenilis quædam hilaritas in senis ore perpetuò residebat, adeò vt ex illius sermonibus non doctiores modò, verùm etiam lætio-

riores rediremus. Animi æquabilitas & tranquillitas erat admirabilis, quippe qui nihil præter virtutem atque doctrinam ac cœlestia concupisceret: ab omni ambitione & inanis gloriæ cupiditate penitus alienus. Itaque in quibusdam libris nomen suum minimè inscripsit. Et cùm inter sodales suos maxima quæque officia summa cum laude gessisset, cùm in aula Regis Christianissimi versatus fuisset, tamen priuatum otium cum literis semper honoribus anteposuit. Euocatus Romam olim fuit ab Urbano beatæ memoriæ Pontifice Maximo suffragatione Eminentissimi Cardinalis Barberini, qui eximias Sirmondi dotes optimè cognouerat. Sed Rex Christianissimus Ludouicus suafu quorundam virorum eum Gallia excedere vetuit, ne tantus vir ad illustrandam Gallicanæ Ecclesiæ antiquitatem natus, Galliæ eriperetur. Renunciatum est illi non multò postea ab hominibus fide dignissimis eo consilio ipsum Romam accitum fuisse, vt in sacrum Purpuratorum ordinem adscriberetur. Memoria teneo id ab illo, cùm hæc mihi narraret, additum fuis-

se, se si in ipso Romanæ vrbis introitu hoc summi Pontificis consilium rescivisset, statim eadem via in patriam fuisse rediturum. Quod equidem tanti viri de seipso testimonio facilè credo. Idem multis post annis cùm in aulam Regiam ad audiendas Principis confessiones adscitus fuisset, & in eo munere prudentissimè ac religiosissimè se gessit, & tandem factione quorundam dimissus ex palatio, tanta animi moderatione & constantia id factum tulit, vt eum in aula nunquam omnino vixisse diceres. Adeò omnem aulicæ illius pompæ memoriam penitus ex animo deleuerat. Quid dicam de eximia illius frugalitate ac temperantia, cui acceptum referre solebat, quòd integros corporis sensus firmamque valetudinem ad extremam vsque ætatem retinuerat. Quid de singulari prudentia, de amore in patriam, de studio in Regem, de eximia erga Deum pietate? Qui cùm difficillimis Reipublicæ nostræ temporibus Romæ esset, quæ vrbs tunc temporis ob religionis diffensionem Regis Henrici partibus minimè fauebat, nihilominus Regiæ Ma-
iestati

iestati semper addictus deuotusque per-
mansit, solam in Henrico religionis Ca-
tholicæ professionem requirens. Quam
tamen non armorum vi extorquendam,
sed votis ac precibus tum à Deo tum à
Rege ipso exposcendam putabat. Dies
me deficiet, si vniuersas eius virtutes
oratione velim percensere. His tot tan-
tisque animi dotibus summorum viro-
rum amicitiam sibi conciliauit. Vfus est
primùm familiaritate Petri Pithœi, &
Nicolai Fabri, ex quorum colloquijs
nunquam se nisi doctiorem discessisse
sæpenumerò mihi testatus est. Baronio
quoque, Bellarmino, Ossato, & Barbe-
rino Cardinalibus Eminentissimis in pri-
mis acceptus fuit. Brulartij etiam &
Marilliaci, qui apud nos summa aucto-
ritate & dignitate conspicui fuerunt,
amicitiam ipse, vt memini, præseferbat.
Denique ab omnibus, quotquot in Eu-
ropa eius ætate vixerunt, eruditis homi-
nibus & cultus est & amatus. Quid igitur
ei viro ad summam felicitatem de-
fuisse dicemus? Qui & ingenium vber-
rimum sortitus fuerat, cunctis, ad quæ
eum vocasses, negotijs idoneum: &

multiplicem rerum diuinarum humanarumque notitiam, ac postremò omnium virtutum apicem erat consecutus. Cui vita longissimà, cum firma corporis valetudine, nullis vnquam morborum molestijs interrupta, cui otium & quies non sine honore ac dignitate, cui summorum virorum amicitia laudesque affatim contigerunt: qui Regum, & Principum, qui tot Eminentissimorum Cardinalium iudicia promeruit. Hunc ergo talem ac tantum virum, inter præcipua Galliae nostrae ornamenta numerandum, ex cuius vberimis scriptis ac sermonibus tantam doctrinam diutissimè hausimus, ingrati profectò fuerimus, nisi mortuum omni officio & exequiarum honore celebremus. Nec nostra ipsi bona & decora satis nosse dicemur, si, quem exteri mirati sunt, nos vulgari ac tacito funere efferri patiamur. Itaque hoc à nobis, Iacobe Sirmonde, extremi honoris officium habeto. Quod tum meo, tum patriæ nomine libens quidem tibi, sed non sine acerbissimo doloris sensu persoluo. Intellego enim quantam literæ nostræ tracturam inreritu tuo fecerint. Te quidem

dem tuæ virtutes, vitæque sanctissimè
acta, diuina fauente clementia, vt spera-
mus, coelo adscribent: & libri singula-
ri eruditione referti famam tibi nullis in-
termorituram sæculis comparabunt.
Nos verò ex obitu tuo conceptum do-
lorem; tum sermonum, tum virtutum
tuarum assidua recordatione
solabimur.

